

**Examensarbete
Kandidat
2010**

Maria Andersson

**Om man gräver ett hål
kommer man till Kina**

Ett inspelningsprojekt

Handledare: Joakim Milder och Ragnhild Sjögren

Musikerprogram, konstnärlig kandidat examen, profil Jazz

Institutionen för jazz

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Innehållsförteckning **Sida**

Förord.....	3
1. Inledning.....	4
2. Min musikaliska bana	4
3. Syfte.....	7
4. Att spela ihop.....	7
5. Processen.....	8
5.1 Att skriva låtar.....	8
5.2 Att repa.....	10
5.3 Att spela in.....	12
6. Vad handlar texterna om?.....	14
7. Slutsatser.....	20
7.1 Texterna, musiken och sången.....	20
7.2 Vad har jag lärt mig av mitt konstnärliga examensarbete?.....	21
8. Referenser.....	22

Förord

Mitt konstnärliga examensarbete har på ett personligt plan givit mig väldigt mycket. Det har framförallt gett mig en chans att dokumentera mina två senaste år då jag bott och arbetat i Kina. Genom att skriva texter och musik har jag fått berätta om min upplevelse där och det är något som betytt mycket för mig. Det är så jag valt att uttrycka mig och detta arbete har satt ganska mycket av mina upplevelser på pränt. Det konstnärliga arbetet har resulterat i inspelningar av de låtar som skrivits efter tiden i Kina.

Stort tack till de otroliga musiker som gjort denna inspelning möjlig. Ett extra varmt tack till Povel och Mattias för många långa timmar i studion. Sist ett tack till Kina och föreställningen ZAiA med Cirque du Soleil för inspiration och många fantastiska upplevelser och minnen.

Maria Andersson
Stockholm, Maj 2010

1. Inledning

Mitt konstnärliga examensarbete handlar om att spela in sex av mina egenkomponerade låtar. Jag har valt att se på hur mina två senaste år i Kina påverkat mig i mitt skrivande och som sångerska. Arbetet är uppdelat i ett kapitel som handlar om min musikaliska bakgrund, sedan kommer syfte och därefter om att spela ihop med ett band, att skriva text och musik samt att repa och spela in. Jag har även valt att lägga till texterna med reflektioner samt en avslutande sammanfattning om arbetet och vad jag lärt mig genom detta.

2. Min musikaliska bana

Jag är uppvuxen i en liten stad där det var förhållandevis lätt att som sångerska tidigt få mycket uppmärksamhet för sin talang. Detta har varit både positivt och negativt för mig, men framförallt positivt.

Min första sångpedagog

Jag började som nioåring att ta sånglektioner på Kommunala Musikskolan i Västervik för en fantastisk sångpedagog som heter Ingrid Hogman. Jag kom att ha henne som lärare och inspiratör i 10 år; från nio års ålder till nitton års ålder kom hon att betyda väldigt mycket för mig och mitt musicerande. Ingrid har en fantastisk musikalitet som hon överförde till mig och under alla år minns jag inte en enda gång att hon pratade om sångteknik. Hon sade alltid att "hjärtesången" är det viktigaste, den är viktigare än all sångteknik i världen, och när man funnit den vilket hon tyckte att jag hade gjort är det bara att visa den för världen så gott man kan. Hur många lärare på Musikskolan säger så till sina elever?

Detta sätt att tänka genomsyrade hela min sångundervisning och det är jag evigt tacksam för. Vi arbetade nämligen ganska mycket med teknik när jag så här i efterhand ser tillbaka på undervisningen, men utan att jag visste om det. Detta är att vara en sann pedagog anser jag, ett intelligent lärande med mycket intuition där kärleken till sången och musiken får vara drivkraften och det tekniska faller på plats därefter. Först när jag började studera på folkhögskola vet jag att vi började prata sångteknik och använda termer kring det tekniska.

Mina tidiga influenser

Under högstadiet började jag intressera mig för att starta band och skriva egen musik. Under dessa år bildades duon Lidva där jag och min vän Sofia Kantola spelade gitarr och sjöng egen musik influerad av Joni Mitchell, Suzanne Vega och andra sångerskor inom Singer/Songwriter-genren. Vi skrev både på svenska och engelska. Vi startade också bandet Carpe Jalo där vi tog hjälp av andra musiker såsom en cellist, en flöjtist och jag spelade även elbas. Flera andra olika konstellationer bildades och det var nog här fröet till att skriva musik och spela i band såddes. Det var en fantastisk känsla att hitta någon som hade liknande drömmar med musiken.

Under gymnasietiden kom jag att lyssna mer och mer på svensk vismusik och en av mina första influenser när det gällde att skriva på svenska var en tidig Lars Winnerbäck. Hans första skiva Dans med svåra steg kom att influera mig något enormt. Hans tidiga texter var poetiska och musiken mer lyrisk än hans musik idag, och jag minns hur jag fullständigt lyssnade sönder en av låtarna Under månen. Jag började skriva vismusik på svenska och kände att det var här jag hörde hemma musikaliskt. Jag började spela i Västervik på de ställen som fanns och spelade 1998 in en demo som jag gav till Hansi Schwarz som arrangerar Visfestivalen i Västervik. Han hörde av sig året därpå och ville se mig spela, vilket han fick

på Harry's i Västervik, och erbjöd mig att spela på Visfestivalen 1999. Detta var enormt. Jag minns hur jag fullständigt svävade på moln när han frågade mig och tillsammans med mitt band gjorde vi ett bejublat framträdande i Slottsruinen. Än idag minns jag detta tillfälle som ett av de starkaste scentillfällena i mitt liv, ett tillfälle där jag stod inför en fantastisk lyssnande publik och sjöng mina egna sånger med texter som jag så klart tyckte förändrade världen. En enorm känsla som jag nog fortfarande försöker hitta tillbaka till. Jag influerades mycket av låtskrivare och sångare inom visgenren och popgenren såsom Lars Winnerbäck, Jakob Hellman, Stina Nordenstam etc. Musik där texten stod i centrum påverkade mig starkt.

Folkhögskoletiden

Efter tre år på Naturvetenskapligt program på Gymnasiet i Västervik var det dags att satsa på musiken och visan. Jag kom in på Visskolan på Nordiska Folkhögskolan i Kungälv och gick där ett år. Utbildningen fokuserade framförallt på den sceniska biten och ett ämne som kallas Vistolkning. Där arbetade vi i en sorts Master class inför hela klassen med både egna och andras visor och texter. Man arbetade med autencitet, med att förstå, tolka och framföra visor för en publik. Detta var många gånger ett väldigt krävande och känslösamt år, men det gav mig mycket att arbeta på detta sätt och jag tror att det är ett ganska unikt sätt arbeta på inom musikundervisning.

Efter detta år följde fyra år av grundläggande och fördjupad musikundervisning. Med detta menar jag att jag inte hade särskilt mycket teoretisk kunskap när det gällde musik eftersom jag alltid spelat ”på känsla” och inte hade någon som helst musikteorikunskap. Jag ville lära mig mer om detta och hade nog inte tänkt att det skulle bli sammanlagt fem år på folkhögskola men det blev det och det är jag faktiskt glad för idag. Jag hade fantastiskt roligt under dessa år. Jag gick ett år på Billströmska folkhögskolan på Tjörn, ett år på Lunneveds folkhögskola utanför Linköping och två år på Skurups folkhögskola i Skåne. Från att ha fått en bra grund på Billströmska folkhögskolan kom jag i kontakt med jazzen och fördjupade mig mer i jazzsången under de följande folkhögskoleåren.

Det är ändå märkligt hur man blir betraktad och betraktar sig själv när man hoppar mellan olika genrer, även om de må vara besläktade. I viskretsar var jag vissångerskan som plötsligt blivit jazzsångerska och i jazzkretsar var jag alltid vis/pop-sångerskan som sjöng lite jazz. Det spelar mindre roll idag, men jag tror att jag sökte en musikalisk identitet och var tvungen att leta i olika kretsar och på olika ställen för att hitta min egen stil. Att få bo så isolerat som man ofta gör på folkhögskola och få ägna all tid till musik och att spela med andra var en fantastisk upplevelse. Att få träffa likasinnade och ha tid att öva och lära sig nya saker var en lyx. Ibland kunde man dock känna sig isolerad och avskärmad från ”den riktiga världen”, vilket jag oftast dock tyckte ganska mycket om.

Kungliga Musikhögskolan

2004 började jag på Musikhögskolan i Stockholm, på Musikerprogrammet med afroamerikansk inriktning. Det var en dröm och ett mål att komma in på denna utbildning och det har givit mig otroligt mycket som sångerska och sångpedagog. Jag valde även att läsa till den pedagogiska delen vilket har varit väldigt matnyttigt och bra eftersom jag nu även arbetar som sångpedagog. Att få träffa alla dessa fantastiska musiker som gått tillsammans med mig på Musikhögskolan och få träffa många inspirerande lärare har känts otroligt lyxigt.

Cirque du Soleil

Efter tre och ett halvt år på Musikhögskolan, det vill säga med bara en termin kvar till examen, fick jag ett mail på min Myspacesida där personen i fråga undrade om jag ville göra

en audition till en sångroll. Hon arbetade för den kanadensiska cirkusen Cirque du Soleil och letade efter en sångerska till en helt ny föreställning som skulle sättas upp i Macau, Kina. Jag tänkte att "det kan jag väl göra" utan att reflektera så mycket över vad det egentligen innebar. Jag spelade in två auditionlåtar och gjorde en videoinspelning och skickade till Montreal. Några veckor senare fick jag veta att rollen var min om jag ville ha den. Då började jag göra lite mer research för att få reda på vad det egentligen handlade om. Det var ju superstort!

Cirque du Soleil är idag en gigantisk aktör inom cirkus- och underhållningsvärlden. Med flera fasta föreställningar i Las Vegas samt en i Florida, Tokyo och Macau och ett flertal ständigt turnerande föreställningar är Cirque du Soleil världens största cirkus när det kommer till det som brukar kallas för nycirkus. Detta betyder cirkus med akrobatik på världsnivå och det som kännetecknar just Cirque du Soleil är den mycket höga konstnärliga ambitionen trots att föreställningarna är en fullständigt kommersiell produkt. Varje föreställning har ett eget specifikt tema och allt skapas gediget från grunden. Kostymdesignen, make-updesignen, musiken och varje akrobatiskt nummer är gjort för att passa just den specifika föreställningen. Musiken till ZAiA skrevs av kompositören Violaine Corradi som även gjort musiken till två tidigare Cirque du Soleil-föreställningar; Dralion och Varekai.

Jag bestämde mig ganska fort för att jag var tvungen att ta denna chans när den kom till mig och under hösten förhandlades det kontrakt och förbereddes för att åka till Montreal i januari 2008. Där började "Creation period", det vill säga repetitioner för att sätta ihop denna gigantiska föreställning. Under två månader i Montreal började vi repa in musiken, som inte var färdig på långa vägar, och så smått att repetera med akrobaterna och dansarna. I föreställningen var vi 75 artister från hela världen samt 150-200 tekniker som arbetade med ljud, ljus, projektioner, animationer, rigging, smink, kostym, rekvisita etc. I mars bar det av till Macau och ytterligare fem månader av repetitioner på den nybyggda teatern. Att få ta del av en sådan gigantisk och fantastisk produktion var helt enormt när jag nu tänker tillbaka på det. Att bli betraktad som professionell sångerska på alla sätt och vis var också en ynnest. Jag hade ljudtekniker vid min sida som var där för mig, kostym- och makeupartister som fanns där för att skapa min rollkaraktär tillsammans med mig, sång- och teaterpedagoger som arbetade med mig dagligen. Givetvis ställdes det höga krav på mig som sångerska och det var under hela creation-perioden ett tufft arbete med en regissör som slet och drog i allt man gjorde. Men känslan av att bli tagen på fullaste allvar i sin profession är något jag bär med mig efter denna resa.

I augusti 2008 öppnade till slut föreställningen ZAiA på Venetian Hotel i Macau och det var en fantastisk upplevelse. Under följande ett och ett halvt år gjorde jag 550 föreställningar innan det var dags att bege sig hemåt igen. Det var roligt men också slitigt med 8-12 föreställningar i veckan. Hela resan i sig var dock en otrolig upplevelse; att få bo i Kina och uppleva den kinesiska kulturen, att arbeta på ZAiA och framförallt att få möta alla dessa människor från hela världen. Det som gjort allra störst avtryck är utan tvekan alla dessa möten med människor jag aldrig trodde att jag skulle träffa. Ryssar, brasilianare, amerikaner, kanadensare, australiensare, portugiser, argentinare...listan kan göras hur lång som helst. Detta var stort för mig och detta ligger också till grund för mitt examensarbete.

Tanken bakom examensarbetet

Under tiden i Macau skrev jag väldigt lite musik på grund av att det varken fanns tid eller energi över till det. De sista månaderna kände jag dock att lusten att skriva sakteliga började återvända och jag kände att det fanns mycket i mig som ville komma ut, tankar och upplevelser som jag lagrat under tiden i Kina som ville bli till texter och musik. Väl tillbaka i

Stockholm i januari började jag skriva och bestämde mig för att spela in sex låtar som examensarbete. De sex låtarna fick bli en spegling av vad jag varit med om på ett väldigt komprimerat sätt. Texterna kom att handla mer om relationer i Macau än om Kina, men det var svårt att styra åt vilket håll de ville gå och det ville jag inte heller göra.

Låtskrivandet har fungerat som en öppning för mig, en sorts självterapi där jag bearbetat mycket jag varit med om. Att få skriva om upplevelserna har varit ett sätt att förstå sig själv och situationerna man varit i. Texterna ger mig också bilder av en tid som betytt mycket för mig.

3. Syfte

Syftet med mitt konstnärliga arbete är att spela in sex nyskrivna och egenkomponerade låtar. Min vision har varit att låta de senaste årens vistelse i Kina och arbetet där som sångerska få spegla musiken som jag nu valt att spela in. Jag har varit intresserad av att se hur denna tid påverkat mig musikaliskt och varit nyfiken på hur musiken kommer att låta ur denna aspekt.

Kommer texterna att beröra ämnen som jag inte tidigare berört?

Kommer musiken och arrangemangen att låta annorlunda jämfört med innan jag reste till Kina?

Kommer de möten jag varit med om, mänskliga möten och kulturella, att påverka hur jag skriver min musik idag och kanske också hur jag låter som sångerska?

Syftet har alltså varit att genom den kreativa processen som det är att komponera text och musik få reda på hur Kinavistelsen har påverkat mig och mitt komponerande samt musicerande.

Redovisningen av detta arbete är en CD-inspelning som gjorts i studion på KMH samt i SEMI-studion. Vissa pålägg har även gjorts i Povel Olssons studio, Studio POMP. Arbetet innefattar även att vara kapellmästare för mitt band med allt vad det innefattar som bokning av repetitioner, att fungera som kreativ ledare, bokning av studio etc. Den innebär även att vara låtskrivare och arrangör av min musik, samt sångerska och pianist vid inspelningen.

4. Att spela ihop

Val av musiker

När jag började på Musikhögskolan 2004 hade jag ett projekt med egen musik och då började jag spela med Mattias Fjellström, Povel Olsson, Clas Lassbo och Cecilia Persson. Det kändes bra från första början men allt eftersom tiden gick tog vi bort pianot och under en tid var Lisa Eriksson istället med på dragspel. Vid sidan om min egen musik har jag spelat mycket med Mattias, Povel och Clas som kvartett. Vi har spelat jazz på restauranger och barer och jag har framförallt spelat mycket på duo med Mattias. Det har bara fungerat så bra från första början att jag inte känt något behov av att spela med några andra eller testat nya konstellationer. Givetvis har jag spelat med andra musiker då och då men detta har ändå varit stommen i mitt band när jag fixat spelningar själv. Vid detta examensarbete spelar istället Niklas Wennström bas vilket han gjort vid tidigare tillfällen också då Clas inte kunnat medverka. Detta fungerar också väldigt bra.

Det är fantastiskt viktigt att omge sig med musiker som man trivs med och som förstår vad man som kompositör och artist vill förmedla. Det kan vara oerhört frustrerande med musiker

som inte förstår och som inte delar ens smak. Det blir en ständig dragkamp och det kan kännas som att ens musik blir våldtagen. Att den blir framförd på ett sätt som man inte vill att den ska framföras. Valet av musiker är därför superviktigt.

Linnea Olsson har också varit med i gruppen sedan starten och hon medverkar i detta projekt på låten Till Kaleen på cello och kör. Vi har arbetat nära varandra även i andra konstellationer, framförallt i vår egna duo Lovemaster där vi arbetat med loopar och elektronik. Hon vet exakt vad jag vill ha när jag ibland kan vara lite luddig med det verbala, att med ord försöka förklara vad man vill behövs sällan eftersom vi känner varandra så väl musikaliskt. Vi delar också musikaliska ideal. Hanna Ekström medverkar på violin på låten Dig in the past to get present och det var faktiskt första gången jag arbetat med henne. Hon är en otrolig violinist som arbetar mycket i genren singer/songwriter, indie etc och har därför en superbra känsla för vad som passar. Det var jättekul att ha henne i studion.

Samspelet i gruppen

Vad är det som gör att ett samspel i en grupp fungerar bra eller dåligt?

Självklart är valet av musiker viktigt, både när det kommer till musiksmak och stil till att välja människor man trivs med socialt. Det är viktigt att som låtskrivare och ledare känna att musikerna respekterar det jag gör på samma sätt som jag måste respektera dem som musiker och i stor utsträckning som arrangörer. Jag tycker att samspelet i min grupp har blivit mycket bättre sedan jag vågade släppa lite på tyglarna och låta dem vara med mer i processen av arrangemanget. Det är mycket roligare att jobba om inte allt är skrivet i sten, om vi alla känner oss delaktiga i arret. Dessutom har vi ju under åren arbetat fram någon sorts mall och ett stort förtroende för varann. Jag vet att de kommer att komma med förslag och de vet att det till syvende och sist måste vara jag som får lov att säga ja eller nej till en idé eftersom det är min musik. Det är något jag lärt mig under tiden också, att inte säga ja till en idé som inte känns bra. Jag vill vara öppen för förslag men det är viktigt att hela tiden ha med sin magkänsla i arbetet också och inte glömma sina egna ideal.

5. Processen

5.1 Att skriva låtar

Musiken

När jag skriver låtar kommer alltid musiken först. Det börjar med gitarren eller pianot och en melodi med fullständig nonsenstext. Jag kan ha en idé om vad texten ska handla om men på detta stadium är det endast musiken; ackorden och melodin som spelar roll. Jag bygger upp olika delar och oftast arbetar jag utifrån vers, refräng och eventuellt stick eller instrumentala partier. Jag har jobbat på detta sätt så länge så det är svårt att inte tänka så. Då och då försöker jag dock tänka mer fritt och inte efter dessa ramar. Jag tror att det beror på att den musik jag lyssnar på och influeras av är musik som är uppbyggd på detta sätt. Ibland har jag svårt att se arbetet som en riktig låt om inte dessa beståndsdelar finns med, vilket ju inte alls stämmer men visar hur inkörd man kan vara på ett sätt att tänka och skriva.

Det är stor skillnad på att skriva musiken med utgångspunkt från gitarren eller pianot. Pianot är så mycket mer överskådligt och där har jag mycket mer kunskap. Låtarna kan dock bli lite förutsägbara, inte så mycket äventyr i det harmoniska. Gitarren är mer som ett utforskat landskap för mig. Det känns som att vad som helst kan hända eftersom jag inte riktigt vet hur man spelar gitarr på riktigt. Jag provar mig fram och låter örat få bestämma det mesta när jag

skriver låtar med gitarren som utgångspunkt. Att skriva musik på detta sätt känns väldigt fritt och ibland är jag glad över min begränsning för att det får mig att inte förhålla mig till några regler. Givetvis kan jag också ibland bli irriterad när jag hör något i mitt huvud och jag inte är kapabel till att spela det. Resultatet blir i alla fall väldigt olika beroende på vilket instrument som ligger till grund för låten. Jag har alltid skrivit mest musik med hjälp av gitarren men börjat utforska pianot mer och mer. Låtarna som har pianot som bas blir ofta mer förutsägbara harmoniskt. Där har jag svårt att sväva ut i ett mer öppet landskap när det gäller det harmoniska. Låtarna där gitarren har legat som grund blir istället mer oförutsägbara. Jag kan lättare lyssna till det jag hör i mitt huvud och leta fram det på gitarren. Eftersom gitarren ser ut som den gör, där ett finger som flyttas kan göra ackordet till ett helt annat, kan också mer oväntade saker inträffa. Jag kan sitta och bara flytta runt händerna på måfå och något fantastiskt fint kan dyka upp.

Texten

Att skriva text handlar helt och hållet om ärlighet för mig. Det handlar om självupplevda händelser, tankar och känslor. Det handlar även om närvaro, att skriva om det som berör och är levande just för stunden. Det enda sättet för mig att kunna beröra mig själv och andra är genom att våga vara helt ärlig och öppna kranen för det som vill komma ut för stunden. Det är ganska sällan jag går med en textidé i huvudet. När jag sätter mig ner för att skriva text försöker jag öppna mig själv, mitt hjärta och min själ, och det som är sant just då kommer oftast ut. Det börjar ofta med en massa stolpar om vad jag vill att texten ska handla om och sedan konstrueras den ihop till en text som passar ihop med musiken och som eventuellt rimmar. Det är absolut inget måste, men många gånger passar det bra. Jag är oerhört förtjust i att sedan sitta och vrida och vända på meningar tills de känns rätt, att hitta metaforer och uttryck som inte känns slitna och ord som på pricken beskriver det jag vill säga.

Jag har ingen avsikt att lära människor någonting. Min avsikt är att få skriva för min egen skull, för att jag måste. Men också för att andra människor kanske ska kunna spegla sig i mina upplevelser, i det jag varit med om och skriver om. Att få känna igen sig, att känna att någon annan har känt på ett liknande sätt. Det är på det sättet många texter berör mig. Jag kan bli berörd av en enda mening i en låt som på ett fantastiskt och komprimerat sätt beskriver en känsla. Det handlar inte så mycket om mängden text när man skriver en låt. Man har inte så mycket text på sig så att säga, en normal låt rymmer inte en hel roman. Däremot handlar det om att hitta exakt rätt ord, mening och uttryck. På ett relativt kort och konsist sätt vill man hitta och knocka, sätta fingret rakt på den brännheta punkten. Oftast tar det dock inte väldigt lång tid för mig att skriva text. Ibland tror jag att man går och lagrar en massa som man bara måste sätta sig ner och släppa ut då och då. Lite så känns det för mig.

Arrangemanget

Nästan alltid är arrangemanget av låten något jag gör tillsammans med bandet när vi repar. Att arrangera musiken är inte min starkaste sida. Jag är bra på att skriva låtar men har aldrig riktigt varit särskilt bra på att höra hur arrangemanget kan lyfta en låt. Jag har inget svar på varför, men jag tror att det är så jag lyssnar på musik. Jag utgår nästan alltid från själva stommen i en låt om jag gillar den; vad är det för ackord, hur är den uppbyggd harmoniskt etc. Även om arrangemanget är en stor del av att jag gillar den specifika låten är jag oftast ganska omedveten om det. Men här kommer mitt band in i bilden!

Jag litar fullständigt på Mattias och Povel även om vi ibland kan ha delade åsikter om vad som låter bra arrangemangsmässigt. Efter snart sex år tillsammans vet de dock vad jag vill och inte vill och det känns bra. Arrangemangen gör vi alltså framförallt tillsammans under

repen. Jag är glad att jag inte behöver komma med alla arrangemangsidéer själv och att jag känner ett stort förtroende för Mattias och Povel och även Niklas. Den känslan gör att jag kan känna att det är okej att inte vara jättebra på alla olika aspekter av att skriva och spela in musik. Jag har lätt för att skriva låtar och har en bra känsla för uppbyggnad och struktur när det gäller det harmoniska och tycker även att det är roligt och lätt att skriva text. Detta kanske kan vara tillräckligt om man arbetar med musiker som man känner ett stort förtroende för? Vid vissa tillfällen kan jag givetvis tycka att man bör arbeta mer på det man inte tycker att man är lika bra på, i mitt fall att arrangera musiken, än på det man tycker att man är bra på men om det inte kommer till en självmant och på ett lätt och lustfyllt sätt kan jag tycka att det inte finns något fel i att överlämna en del av ansvaret till sina musiker. Det är en balansgång för jag vill alltid värna om att min musik och mitt skapande ska kännas lustfyllt samtidigt som jag givetvis vill utveckla och förbättra mig själv.

Kollektivt skapande

Det kollektiva skapandet när det gäller min musik har som sagt framförallt legat på arrangemansplanet. Det har inte varit ett kollektivt skapande när det gäller komposition och textförfattande. Denna gång har ett av låtarnas arrangemang nästan helt och hållet legat i händerna på Povel och det har känts lite märkligt att släppa ifrån sig så mycket av ansvaret även om det känns bra och spännande. Povel tog på sig att bygga upp en av låtarna, Dig in the past to get present, med hjälp av Logic för att visa på arrangemangsidéer och sedan spelade vi in de idéer han hade med riktiga instrument. Jag har aldrig jobbat riktigt så tidigare, att först ”simulera” låten med Midi-instrument och sedan ersätta de simulerade instrumenten med riktiga.

Det var roligt och kändes som något nytt att jobba på detta vis. För mig var det spännande då jag inte kände att jag visste eller hade kontroll över vad slutresultatet skulle bli. Jag upplevde en tillfredställelse av att våga släppa den kontrollen och se vad som kunde hända om jag gav mer fria tyglar till någon annan i bandet, i detta fall Povel. Tidigare har jag vaktat varje låt som min egen lilla egendom, mitt eget lilla barn, och varit relativt skeptisk när andra velat komma in och peta i mina kompositioner. Denna gång var jag mer öppen och med just denna låt hade jag inte så starka känslomässiga kopplingar så att jag var rädd att den skulle ”förstöras”. Jag tillät mig själv att inspireras och ha roligt istället.

Nedskrivande och inspelning av skiss

Jag använder mig av programmen Garageband eller Logic för att snabbt kunna spela in skisser på låtar när jag skriver och även för att bygga upp ett arrangemang med pålägg av olika instrument och röster. Själva nedtecknandet av ackord och struktur kommer efter det. Det viktigaste för mig är att snabbt spela in låten eller idén.

5.2 Att repa

Att förhålla sig till bandet

När jag i januari kom hem från Kina satte jag med en gång igång att planera reptider för det som jag visste skulle bli en inspelning i slutet på april. Jag vet av erfarenhet att detta nästan är det absolut krångligaste arbetet och även om man är ute i god tid blir det nästan alltid ändringar i sista stund. Hela denna process är intressant i sig. Här är det många olika synvinklar på ett och samma arbete. Mina musiker är relativt upptagna och jag vet att det kan dyka upp mer välbetalda och kanske på andra sätt lukrativa jobb med kort varsel och då är det viktigt att ha bestämt för sig själv hur man ska arbeta med varandra när man måste börja ändra reptider mm Jag har bestämt mig för att inte stressa upp mig i sådana situationer. Jag litar på

dem och om de säger att det kommer fungera ändå, även om vi måste stryka några rep, så litar jag på det och tar det lugnt. Innan kunde jag bli väldigt uppstressad när sådant hände men det leder bara till en väldigt okreativ och icke konstruktiv miljö när man väl har tid att arbeta ihop. De vet att jag inte kommer att bli rasande för jag förstår ganska ofta deras situation, men det är klart att det kan leda till viss irritation ibland. Jag tror dock att det faktum att de vet att jag respekterar dem om de måste flytta på rep för andra jobb gör att de respekterar mig tillbaka de gånger de kan flytta något för min skull. Det handlar ju om att ge och ta. Att styra med järnhand och försöka uppnå någon sorts auktoritet på det sättet tror inte jag fungerar för mig.

Efter ganska mycket pusslande med tider insåg jag ganska snabbt att Clas Lassbo inte kunde vara med vid denna inspelning då han var för upptagen med andra band. Därför frågade jag Niklas Wennström istället och han tackade ja. Vi bokade in reptider framförallt hela dagar veckan innan inspelningen i april samt ett fåtal andra rep i slutet av februari.

Repen

När jag planerar ett rep har jag alltid låtarna färdiga med ackord- och formskisser men sällan med melodi nedskriven. Detta har jag bara i särskilda fall där melodin ska spelas av något instrument, till exempel i låten Dig in the past to get present. Det är också viktigt för mig att hela bandet får texten nedskriven och jag försöker alltid berätta vad den handlar om och vilken känsla jag vill förmedla. Oftast går detta av sig självt men om man känner att det musikaliska är på väg i en helt annan riktning än det textmässiga är det bra att alla har texten för att knyta an till. För mig är budskapet det centrala.

Ofta har jag med mig en inspelning av låten som jag gjort hemma när jag skrivit den, antingen i något så enkelt som Garageband eller Logic. Detta är riktiga slaskskisser men som ändå ger en uppfattning om hur jag vill att det ska låta, även om vi ofta ändrar instrumenteringen etc. Låten Ways of loving you var från början och enligt min skiss helt pianobaserad men kom att bli utan piano och istället med gitarren som framträdande ackordinstrument i slutänden. Denna första slaskinspelning är dock otroligt viktig, det är den jag förhåller mig till när jag känner att vi är på väg åt fel håll. Jag ser här faktiskt likheter hos mig och kostymdesignern på ZAiA. Hon hade alltid sin första skiss i handen när hon skapade våra kostymer och det slutgiltiga resultatet blev alltid ganska likt skissen om än med modifieringar. Man måste nog ibland våga lita på att ens första idéer håller.

Efter detta börjar arbetet med bandet. Först spelar vi alltid bara igenom låten för att få någon sorts känsla för den. För formen, för instrumenteringen, för texten och budskapet. Här kommer alltid en massa idéer som oftast provas allihop. Man testar en sak och förkastar den om den inte fungerar. Detta är en av delarna i hela processen som är en av de mest kreativa i gruppen och det är oftast väldigt roligt. Det kan också vara jobbigt om man kör fast eller har olika tycke och smak. Nu vet mina musiker som sagt ofta vad jag vill och att det är jag som har sista ordet. Det är demokrati där jag ändå har någon sorts veto.

Sedan sker arrangeringen av musiken. Vissa delar läggs kanske till eller tas bort och när vi arbetat fram något som vi tycker om spelar vi in det med en mikrofon mitt i rummet. Povel mailar efter repet ut låten som spelades in så att vi alla kan lyssna och komma med synpunkter till nästa rep om det är något vi skulle vilja ändra. Detta är ett mycket bra redskap, att kunna lyssna på låten efteråt i lugn och ro och ha tid att fundera på arrangemanget. Detta gör vi allihop och det blir alltid en febril mailkontakt som diskuteras vid nästa rep.

På detta sätt arbetade vi med alla sex låtar till detta projekt. Den låt som stack ut arrangemangsmässigt denna gång var Dig in the past to get present. Där kom jag med en enkel skiss från Garageband och Povel fick en massa idéer med en gång.

5.3 Att spela in

Jag älskar att vara i studion och spela in. Jag tycker oerhört mycket om att arbeta med röst och sound i studiomiljö. Faktumet att man kan koncentrera sig fullständigt på att bara sjunga och inte behöva lägga kraft på att stå inför en publik är väldigt befriande för mig. Att inte behöva ha en viss volym på rösten, att kunna sjunga svagt och ändå höra varje liten stavelse, varje konsonant och andning är fantastiskt. När det gäller mina egna låtar arbetar jag mycket på det sättet. Den nära, nakna sången är den som berör mig allra mest. Povel som spelat in mig under många år vet nu även exakt vilket sound jag gillar och det gör inspelningen av sången otroligt rolig och lustfylld. Vi hade en dag i Stora studion för att lägga alla grunder, en dag i Semistudion för sång- och gitarrpålägg samt en helg i Povels studio för ytterligare pålägg samt mixning. Magnus Lindström hjälpte till att sätta upp mikrofoner i stora studion och sedan tog Sebastian Ågren över som inspelningstekniker då vi spelade in på kvällstid. I Semistudion var Samuel Lindberg inspelningstekniker.

Till Kaleen

Fem av låtarna spelades in under vecka 17, i april. Låten Till Kaleen spelades dock in i slutet av februari. Denna låt blev klar tidigt och jag visste att jag ville göra en mycket enkel inspelning med bara gitarr och cello så vi började med den redan då. Detta är den enda låten som är skriven på svenska. Den spelades in i Povels studio och Mattias lyssnade på en skiss jag gjort och sedan arrangerade vi om den litegrann. Framförallt gjordes det instrumentala partiet i mitten om. Det hade från början varit en versdel med tänkt gitarrpicking och eventuell gitarmelodi men Mattias gjorde om den med en ny gitarrfigur till en ny form. Detta blev mycket bättre och var nog egentligen mer vad jag var ute efter. Här är det fantastiskt att ha en musiker vid sin sida som är smakfull, har samma stil och vet vad man är ute efter! Dagen efter kom Linnea och spelade några väldigt fina, enkla cellotoner samt lade på körer. Vi bytte ut min röst i körerna mot hennes för att få ett annat sound. Povel spelade in oss. Jag, Linnea, Mattias och Povel hjälptes åt med arrangemanget.

Piece of flesh

Denna låt var den första att spelas in under vår dag i Stora studion på Musikhögskolan. Piece of flesh är den enda låten som jag spelar piano på och jag valde att inte lägga någon slacksång under tiden som jag spelade utan göra sångpålägget i efterhand. Detta för att fokus på sången ibland kan bli lidande när jag spelar ett annat instrument samtidigt. Ibland kan det dock ha en positiv effekt att lägga sång och piano samtidigt, då det blir mer avslappnat och mindre prestation när det gäller sången. Här valde jag ändå att lägga leadsången efteråt.

Vi lade grunden för låten tillsammans, alla på en gång. Povel spelade cajun (en låda med basigt ljud som man slår på med händerna), ägg, cymbal, tamburin, Niklas bas, Mattias stålsträngad akustisk gitarr och jag piano. Vi spelade in utan klick, vilket ger en organisk känsla. Gitarrpålägg, leadsång samt mina egna körer lades i Semistudion och Mattias och Povels körer lades i Povels studio.

Castles made of sand

Denna låt spelade vi in alla tillsammans, även sången. Mattias lade under dagen i Semistudion på en mängd gitarrpålägg med olika gitarer. Jag valde att lägga om leadsången då jag inte var

nöjd med resultatet från dagen innan. Svårigheten kände jag var att hitta rätt energinivå i rösten. Att inte vara för stark och drivande men samtidigt inte förlora all energi i sången. Jag lade även körerna själv på denna låt. Castles made of sand spelades även in i Macau i december 2009 och den versionen hade jag sångmässigt som ideal även vid denna inspelning.

Ways of loving you

Denna låt är den enda där vi spelade in grunderna samt leadsången samtidigt och där jag valde att behålla leadsången. Dagen i Semistudion ägnades åt gitarrpålägg med bland annat nylonsträngad gitarr samt körer. Sättningen är densamma som tidigare med undantaget att Povel spelar klockspel.

This dear

Denna låt tillkom på morgonen samma dag som vi skulle spela in i Stora studion. Jag tänkte att vi kunde spela in den om vi fick lite tid över, bara sång, piano och bas. Den sista kvarten i studion tog vi därför två opretentiösa tagningar av låten efter att ha repat den i fem minuter. Detta är min favorit av inspelningarna om man ser till känslan i låten! Det är märkligt hur avslappnat det kan låta när man inte har några som helst förväntningar eller press på sig själv. Rent speltekniskt har den flera brister men den övergripande känslan är kanon tycker jag. Här lade vi en dubb på sången i Povels studio.

Dig in the past to get present

Denna låt spelades in i Povels studio vid ett flertal tillfällen. Den har många olika pålägg när det gäller körer, både damköror och mansköror, gitarrer, klockspel, violin, percussion och bas. Här hade jag stor hjälp av Povel och hans idéer.

Vi mixade alltsammans i Povels studio; Povel, jag och Mattias. Här har Povel gjort ett fantastiskt jobb. Han gör grovmixar av låtarna som han mailar till oss och sedan kommer vi med synpunkter. Vi hade även en helg där vi satt gemensamt med våra synpunkter. Att ha någon som är riktigt bra på att mixa är helt oslagbart anser jag. Det är även väldigt skönt att ha ungefär samma uppfattning om hur denna musik bör mixas. Min referens har ganska mycket varit den inspelning vi gjorde 2007. Jag ville inte att det skulle låta exakt likadant mixningsmässigt men min idé är ändå att kunna sätta ihop de sju låtarna med dessa nya sex låtar och därför vill jag att de ska ligga ganska nära varandra när det gäller den aspekten. Det är viktigt att vara tydlig med sina ideal och gärna ge exempel på referenslyssning till den som ska mixa när det gäller mixning man tycker om. Povel kommer ofta med exempel på låtar han tycker mixats bra som är snarlika den musik jag skriver, vilket hjälpt mig mycket när det kommer till frågan ”är vi på rätt spår mixningsmässigt eller inte”?

6. Vad handlar texterna om?

Texterna är otroligt viktiga och centrala i mina låtar och därför vill jag ha med ett kort kapitel där texterna finns nedskrivna samt reflektioner över vad de handlar om. Detta också eftersom min frågeställning bland annat rör texterna och hur de påverkats av min tid i Kina.

Till Kaleen

Och vi går hem genom parken igen
som så många kvällar förut.
Att du skulle bli allra käraste vän,
vem kunde tro det och nu,
nu doftar det friskt av tulpaner,
vid stentrappan stannar vi till.
För de enda som vet hur det verkligen är
är Plumeriaträdet och du.

När andra går vet jag att du förstår.
Vi slåss mot samma tyfon.
Så följ med mig opp till Coloanes topp.
Där ser man långt härifrån.
Men oftast är luften så disig
att öarna smälter ihop.
Men det gör ingenting, luften är ändå min,
och Kaleen, det är här vi står.

Jag tror inte jag förstod hur mycket mod
som krävdes av oss båda två.
Hur starka vi var som gav oss av
och vågade tro att det går.
Och min vän, nu är jag långt ifrån dig.
Men vet du, det spelar ingen roll.
Du fick mig att gå när jag knappt kunde stå
och min kropp längtade därifrån.
Så berätta för mig nu hur parken ser ut
varje kväll när du går dit ut.

Reflektion

Till Kaleen är en text om en djup vänskap som jag fick under tiden i Macau. Det är en reflektion över hur mycket vi behöver varandra i utsatta situationer, sådana situationer när vi har lämnat den vanliga tryggheten och vågat oss ut i något vi inte på förhand kan veta någonting om. Under tiden i Macau träffade jag ju massor av andra människor som gjort samma sak och som jag tyckte var väldigt modiga människor. Kaleen var en av dem. Hon var också en av dem som fanns där när man kände sig lite ensam ända borta i Kina. Texten handlar om en promenad vi gick hem ifrån teatern tillsammans nästan varje kväll genom en liten portugisisk park där det alltid var fullt av blommor. Miljön är från Macau och jag hämtade inspiration från platser där som betydde mycket för mig, till exempel en av öarna; Coloane. Anledningen till att denna låt är skriven på svenska är att jag blev väldigt inspirerad

av en svensk visartist jag såg spela live precis när jag kommit hem från Kina och gick helt sonika hem och skrev en visa på svenska.

Piece of flesh

You left a stain here on the floor,
are you coming back for more
or what are you trying to say?
Now I'm afraid to spell it out,
but what is all this about?
I am trying to find my way.

Feels like you want an open door.
To be honest, I'm not sure.
Would you please care to explain?
I cannot wait forever more,
so come back and clean the floor
and take care of your stain.

**I didn't know love carved so deep.
The piece of flesh it took from me.
An open wound that would not heal.
Not even with the strongest seam.**

If you could look me in the eye,
put the bullshit to the side
and let me know what's in your head.
Then maybe we could work it out,
baby we could leave those doubts.
Are you following what I say?

I know I also made you cry
but you know the reason why
and I tried to make it up to you.
Guess it was already too late,
boy I know I made you wait,
but do you think it's over?

**I didn't know love carved so deep.
The piece of flesh it took from me.
An open wound that would not heal.
Not even with the strongest seam.**

And I've been asking myself why
did I let you go away?
Do you wanna give it one more try,
let's see what happens on the way, the way.

Guess I'll get over you one day

but as long as you don't say
anything I'll make things up in my mind.
Probably it's all obvious,
but God damn what a loss,
we could have been amazing.

**I didn't know love carved so deep.
The piece of flesh it took from me.
An open wound that would not heal.
Not even with the strongest seam.**

Reflektion

Piece of flesh är en berättelse om kärlek och hur kärleken kan ta lång tid på sig att läka ut när den inte får blomma ut. Historien utspelade sig i Macau men texten är skriven som en tillbakablick och en undran om vad som händer efteråt. Det finns någon sorts besvikelse som jag ändå tycker accepteras i texten. Kopplingen till Kina i denna låt är på ett personligt plan, det finns inga egentliga ord eller fraser i texten som påverkats av Macau.

Castles made of sand

I didn't know what was waiting.
I didn't know a single thing.
Just knew I had to take this chance
but no clue all it would bring.
But I knew why I was here,
boy I would sing.
And I sang 'til I was bleeding,
Yes I opened up my heart.
And my voice filled up the theatre
and you were there from the start
to fill every inch with magic.

**So take me by the hand.
All the days we've spent together.
We're castles made of sand,
and the waves came and joined us forever.
In the big sea,
You've been there all this time next to me.**

You were there through joy and sorrow,
you were there through laughs and tears.
And we built a dream together,
something beautiful and real.
Something shinier than ever, and right here.

**So take me by the hand.
All the days we've spent together.
We're castles made of sand,
and the waves came and joined us forever.
In the big sea,**

You've been there all this time next to me.

So take me by the hand.

All the days we've spent together.

We're castles made of sand,

and the waves came and joined us forever.

In the South China Sea,

You've been there all this time next to me.

Reflektion

Castles made of sand skrevs i Macau. Min vän Olivier frågade mig om jag kunde skriva en låt till en liten film han ville göra om ZAiA. Han hade under hela tiden i Montreal och Macau filmat mycket på egen hand och ville göra en liten hyllningsfilm till alla oss som arbetade på teatern. Jag skrev då denna text till en låt jag redan hade skrivit musiken till. Texten kom att bli utifrån mitt eget perspektiv och handla om hur jag upplevde tiden med ZAiA. Olivier gjorde sedan en mycket rörande film där han lade fokus kring musikerna och mig eftersom jag skulle åka därifrån.

Metaforen som finns i refrängen "We're castles made of sand and the waves came and joined us forever" har en alldeles särskild betydelse för mig. När vi bara varit i Macau i några månader dog Jennifers man, en av våra dansares män, väldigt hastigt. Ceremonin Jennifer ville ha blev på stranden i Coloane och jag sjöng två låtar. Detta var en oerhört stark upplevelse och när jag skrev denna text såg jag bilden av sandslott på stranden i Coloane och hur vi var som de. Vi byggdes upp och sedan kom den stora vågen för att förena oss alla i det vi var för varandra då och alltid kommer att vara. Vänskapen som uppstår när alla kommer från varsitt håll och har lämnat mycket för att vara där man är, är en väldigt unik vänskap. Man svetsas ihop mycket fortare än vad man skulle ha gjort här hemma för man behöver varandra så mycket mer.

Ways of loving you

Walking down the street we lived on
very close to each other just for a while,
a little while.

And memories keeps flashing by
of you and me on taxi rides all over town,
that Chinese town.

And there's also one or two of sitting right next to you
on the balcony in Taipa, chatting like lovers do.
And I'm not sad about it anymore.

The dear ways of loving you.

The weird ways of loving you.

All these ways of loving you

were my ways of loving you.

And there's also those of having rice and dumplings
in casinos where those flashing lights

would guide our nights.
And even more from waking up beside you
with the candles burning in the window sill.
I loved you still.
I remember having coffee, watching you wait for me.
Yes I remember wanting you so badly I couldn't sleep.
It was beautiful to have you.

The dear ways of loving you.
The weird ways of loving you.
All these ways of loving you
were my ways of loving you.

Reflektion

Ways of loving you är som Piece of flesh en reflektion kring en kärlekshistoria och om att känna acceptans. Texten har starka kopplingar till Macau, miljön är uteslutande därifrån. Det är en text om att kunna se det vackra i det som varit även om det är bitterljuvt och om att gå vidare. Många av texterna handlar inte helt oväntat om att gå vidare, eftersom de är reflektioner av en tid som avslutats och ett kapitel som skrivits men som fört med sig så mycket fina minnen och relationer som finns än idag.

Dig in the past to get present

Don't really wanna go there
but guess I have to
dig in the past to get present once again.
So I will take out my shuffle,
and I will not be afraid of my shuffle.

And I will put on all my weight on the handle
and push into the brown soil
'til I can't push anymore.
Then I will take the shuffle out, turn it upside down,
and let the big fat worms crawl out in the yellow sun.

Eventually they all will dry from the heat of the rays
and they will shrinkle up 'til they're nothing but shells
of what they used to be before
and my soil is clean.
Then I'll go to the flower shop to buy new seeds.

Reflektion

Dig in the past to get present handlar om att inse att man kanske måste gräva i det förflutna och ta upp det till ytan för att kunna gå vidare. Det är en text full av metaforer. Enkel och kärnfull. Den skrevs ganska kort efter att jag kommit tillbaka till Sverige.

This dear

Come be with me.
That's all I want.
Come be with me.
That's all I want.

But you don't answer my phone calls.
And you just write short messages.
You don't answer my phone calls.
And you just write short messages.

**Because I've never been this heartbroken before.
I've never lost anything this dear to me before.
Because I've never been this heartbroken before.
I've never lost anything this dear to me before.**

Come lay with me.
That's all I want.
Come lay with me.
That's all I want.

But you have moved on I see.
But still I keep you inside of me.
But you have moved on I see.
But still I keep you inside of me.

**Because I've never been this heartbroken before.
I've never lost anything this dear to me before.
Because I've never been this heartbroken before.
I've never lost anything this dear to me before.**

Reflektion

This dear är en mycket kort och kärnfull text som till skillnad från de andra texterna inte har någon hoppfull tanke eller känsla. Den bara förklarar hur läget är och så är det inget mer med det. Den skrevs precis innan inspelningen på tio minuter men jag ville inte ändra på texten och fylla till den. Den visar ganska tydligt det jag ville ha sagt.

7. Slutsatser

7.1 Texterna, musiken och sången

I min frågeställning funderade jag över detta:

Kommer texterna att beröra ämnen som jag inte tidigare berört?

Kommer musiken och arrangemangen att låta annorlunda jämfört med innan jag reste till Kina?

Kommer de möten jag varit med om, mänskliga möten och kulturella, att påverka hur jag skriver min musik idag och kanske också hur jag låter som sångerska?

Jag ska här kort sammanfatta och diskutera hur jag tycker att Kinavistelsen påverkat mitt sätt att skriva låtar och att sjunga.

Texterna

Texternas innehåll påverkades definitivt av min vistelse i Kina. De påverkades kanske inte så mycket av just Kina som land men däremot är hela min upplevelse nedpräntad i dessa sex texter. Jag hämtade inspiration från miljöerna jag befann mig i; från naturen, casinon, teatern. Mina upplevelser var så starkt förknippade med de fysiska platserna så att dessa fick en ganska central roll i flera av texterna. Temat för de flesta texterna är också relationer som jag fick under tiden i Kina. Det är som i låten Till Kaleen att förstå hur mycket de relationer man får under en sån här upplevelse betyder och hur starka de är. Flera av texterna berör kärlek och hur stark även den blir i en sådan speciell situation. Här har Kinavistelsen definitivt påverkat texterna. För mig är mina texter alltid en spegling av mina egna personliga upplevelser. De är aldrig påhittade historier. Där i ligger styrkan men också svagheten då det man varit med om många gånger blir väldigt blottat.

Musiken

Musiken jag skrivit har inte påverkats alls i samma grad av min vistelse i Kina. Den har inte påverkats av kinesisk musik eftersom jag dessvärre inte befann mig i så många situationer där jag fick lyssna på kinesisk musik. Jag arbetade mycket och musiken i föreställningen var inte nämnvärt influerad av kinesisk musik. Vid ett tillfälle var jag och såg en kinesisk opera vilket var väldigt roligt och annorlunda men inte direkt influerande i mitt eget skrivande. När jag tänker på den kinesiska musiken jag blev utsatt för i Macau tänker jag tyvärr främst på ”Kantopop”, vilket är smörig västerländsk popmusik på kantonnesiska. Detta hörde man ofta i taxibilar, på casinot och på konserter i arenan och i de kinesiska medarbetarnas i-pods. Musikutbudet i Macau var relativt dåligt. Ville man höra ett band spela live var det framförallt coverband på casinon som spelade västerländsk musik som fanns att tillgå. Macau är lite speciellt i kulturell bemärkelse, det är inte Kina i riktig bemärkelse. Det är dock en kulturell smältdegel där portugisisk kultur blandats med kinesisk och buddistisk kultur och nu även en mer amerikansk casinokultur. Jag anser att jag skrev väldigt liknande musik stilmässigt, om jag jämför min musik innan och efter jag åkte till Kina, vilket inte känns negativt för mig. Jag hade redan innan Kina hittat ett sätt att skriva låtar på som kändes som jag.

Sången

De möten jag var med om, både mänskliga och kulturella, påverkade definitivt mina texter och som sångerska har jag också utvecklats. Jag har fått en väldigt stark tro på min egen rösts förmåga och framförallt att den klarar av i stort sett vad som helst. Jag gjorde 550 föreställningar av ZAiA och var inte borta en enda föreställning. Även om jag självklart var sjuk några gånger lärde jag mig att hantera min röst så att den kunde hålla för 8-12

föreställningar i veckan ändå. Den röstmässiga tilliten förstärktes mycket av tiden i Macau. Jag arbetade också med min sångteknik mycket under denna tid och den förbättrades avsevärt. Sedan gjorde det fysiska arbetet med en karaktär väldigt mycket för mig som sångerska och artist och jag fick god vägledning av både sångpedagog och teaterpedagog.

Som kapellmästare för mitt eget band har jag förändrats på vissa plan. Tiden på ZAiA har gjort mig säkrare på vad jag tycker och vill på vissa sätt och jag tror att jag har lättare att förmedla det idag än innan Kinavistelsen. Rent musikaliskt är jag tryggare i vad jag tycker och då är det också lättare att ge mer frihet till bandet eftersom jag inte känner att min värdegrund rubbas om de har andra åsikter. Istället har jag upplevt att det uppstår fler konstruktiva diskussioner kring musiken nu än tidigare. Jag har lärt mig så pass mycket på ZAiA att jag känner mig mycket tryggare i min roll som bandleadare.

Som människa

Att försöka förklara hur min tid i Kina har påverkat och förändrat mig som människa skulle behöva en alldeles egen uppsats och är svårt att formulera i ord. Min sångarkollega Rose i Macau sade detta till mig när det efter två år i Kina var dags att åka hem till Sverige; ”När jag träffade dig var du en flicka. Jag såg på dig som en flicka, du uppförde dig som en flicka med allt vad det innebär av okunskap, naivitet, nyfikenhet etc. Nu ser jag dig inte längre med samma ögon. Nu är du en kvinna, nu har du upplevt och lärt dig av livet. Det gör att du är en kvinna i mina ögon. Du är klok och har fått en massa erfarenheter och det syns och känns i hela din utstrålning som människa.”

Det är svårt för mig att på något annat sätt förklara min förändring. Genom att kasta dig in i helt nya sammanhang och behöva konfronteras med alla känslor och tankar som det innebär att möta en ny kultur, ett nytt jobb, nya relationer och allt på egen hand i ett främmande land putsar livet på diamanten som ju är just du.

7.2 Vad har jag lärt mig av mitt konstnärliga examensarbete?

Blev arbetet med att spela in mina egna låtar som examensarbete som jag trodde?

Till stor del är svaret ja. Jag stötte inte på några stora hinder förutom att vissa rep blev inställda på grund av att musikerna i mitt band fick andra jobb med kort varsel. Från början hade jag även tänkt spela in runt tio låtar istället för sex, men jag ändrade mig när jag insåg att vi bara fick ett visst antal timmar i studion. Jag ville inte stressa och bestämde mig istället för att spela in ett mindre antal låtar mer noggrant. Förutom detta flöt arbetet på som jag hade tänkt mig och vi höll oss inom tidsramarna.

Vad har jag lärt mig av arbetet?

Jag har lärt mig att inte bli uppstressad när tidsramar krymper eller andra faktorer gör att arbetet ändras. Även att lita på mina musiker och därigenom känna stor respekt tillbaka. Jag tror att det finns en obetalbar glädje i att låta alla i bandet få vara med och arrangera musiken och det skänker mig tillfredställelse att få nya idéer.

Jag har lärt mig att jag kan skriva låtar under press och att det faktiskt rentav ibland blir bättre när jag har en deadline. Det faktiska arbetet med att spela in i studion är något jag känner att jag hade relativt stor erfarenhet av sedan tidigare men denna gång har det varit ett annat flyt som jag tror beror främst på min avsaknad av stress. Jag har även blivit en bättre pianist eftersom jag spelar piano på en av låtarna.

8. Referenser

Litteratur

Ristad, Eloise (1982). *A soprano on her head*. Real People Press.

Ronald, Clément (2009). *Cirque du Soleil - 25 years of costumes*. Bibliothèque et Archives nationales du Québec.

Artiklar

”Macau är en blandning av gammalt och nytt”, Västervikstidningen, 5 juni 2010.

”On with the show”, Cotai Style, Fall 2008.

Information om Cirque du Soleil och ZAiA

www.cirquedusoleil.com/zaia

www.cirquetricone.com

Youtube

Aomen TV, Macau:

<http://www.youtube.com/watch?v=BQ0IDbLBhkg>

http://www.youtube.com/watch?v=zq2O_FPvv1U

Musik från ZAiA, The Album, Cirque du Soleil 2008:

<http://www.youtube.com/watch?v=Y4UoVo2Hc4M>